

NAS GLAS

**Glasilo Osrednje Zveze javnih
nameščencev in upokojencev**

= za Slovenijo v Ljubljani. =

Cena posamezne štev. 2 K 50 vln.

„NAS GLAS“ izide vsak četrtek.

Celoletna naročnina K 100.—

Polletna naročnina K 50.—

Četrtna naročnina K 25.—

Za inozemstvo je dodati poštnino. Oglasi
po ceniku.

Uredništvo: Ljubljana, Rimska cesta štev. 20/II. Rokopisov ne vrača, ako se ne priloži znamk. Dopise v latinici in cirilici sprejema le podpisane in zadostno frankirane. Rokopise je pošiljati samo uredništvu v Ljubljani.

Upravništvo: Na naročila brez denarja se ne oziramo. Naročnina naj se pošilja po nakaznici oziroma položnici le v Ljubljano, Vodnikov trg št. 5/I. Tja je pošiljati tudi zbirke za naš tiskovni sklad.

F. L.:

Uradnikova nebesa.

(Odgovor na članek »Uradnikovo peklo«.)

G. D. Vijak je v svojem članku jako dobro označil oni del naše javnosti, ki pozna državo le tedaj, kadar jo molze ali slepari. Veržiti in tihotapiti, utajevati zaslužke, ali, kar je dandanes najbolj žalostno, puščati na svobodo očitne lumpe in falote, to je karakteristika našega časa. V stari Avstriji so upili in javkali o vneboupijočih narodnih krivicah, o persekucijah in preganjanju jezika in lastnine; dandanes, ko so dosegli neizmerno več, kakor so pričakovali, pa sleparijo isti ljudje lastno državo tako, kakor so nekdanje »mačeho« Avstrijo. G. D. V. iz Kranja toži, da se ga v gostilni ogibljejo, da dražijo njegovi soprogi cene in mu groze z anonimnimi pismi. Gospod kolega, kaj Vas to plaši? Mene nič!

Slepar še nikdar ni sodnika hvalil, tat še nikoli ni orožnika zagovarjal, tihotapec še nikoli ni carinarja in finančne kontrole spoštoval in da davčniki nismo priljubljeni, vemo vsi, **bolj pa nas čisto nič!** Bodite toliko ponosni, da se v družbo takih ljudi, ki Vas zato mrze, ker ste davčnik, niti podajali ne boste; bodite toliko trdni, da boste stranke z resno besedo opozorili na njih dolžnosti ali jim pa zabrusite v obraz resnico, da ljudje, ki ne dajo državi kar je njenega, **države tudi vredni niso.** Deset, dvajset, sto odstotkov dražje prodajata dandanes kmet in meščan in obema je prav; ako pa država trikratno zahteva tiste revne vsotice, ki so jih preje plačevali, pa tarnajo in upitja ni konca ne kraja. Četudi se zahteva za davek na vojne dobičke 70%, ta davek vendar ni visok; kdor namreč ve, kako

so si ljudje ta denar prisleparili, je prepričan, da bi se jim moralo pridobljeno imetje kratko **konfiskovati!** In tak človek naj se ogiblje v družbi uradnika, ki bi moral biti vesel, da prisede on poleg njega! Saj se je treba čuditi, da ljudstvo že ni popolnoma opešalo, ako gledamo »vzorno« delovanje naših zastopnikov v Beogradu, strankarsko napadanje po listih in hujskanje po shodih.

To povejte stranki, ako Vas bo hotela napadati in smešiti; to povejte onim, ki hočejo z jokom in tarnanjem prikriti sleparije!

Uradnik ni zato nameščen, da postane priljubljen, **ker priljubljenosti ne potrebuje.** Ljubši nam bodi pošten vinar, nego prisleparjen ali zatajen goldinar; ljubši nam bodi poštenje in someščansko preziranje, nego slaba vest v slabi službi in dvomljiva čast v še slabši družbi!

Kdor grozi vam ali vašim svojcem, tega vi še bolj globoko pogledajte in mislite ga bo veselje. Pokažite takim poštenjakom, da njih prisotnosti niti ne želite, še manj pa jo iščete. Bolje sam pri mizi, sam na sprehodu in sam v gostilni, nego v družbi takih dvomljivih elementov, pobeljenih grobov, kojim je država le tedaj ljuba in draga, kadar razmetuje milijone (glej Koroško!); ko pa treba sam storiti svojo dolžnost, pa se vedejo — tudi po Koroško.

Takih »Jugoslovanov« Jugoslaviji ni treba in takih davkoplačevalcev časti in upoštevanja uradniku iskati enako ni treba.

Ob takem ponosu in točnem izvrševanju svojih uradnih dolžnosti si boste zagotovili potreben respekt; življenje vam ne bo pekel, pač pa doba zadovoljnosti in ponosa naše, na svoj poklic in svoje državi koristno delo: imeli boste

mir pred prezirljivci in že tukaj na zemlji ne pekla, temveč — nebeško zadoščenje!

Glede napredovanja v službi pa imate prav! V tem oziru ni nikjer slabše nego pri financii; kje tiči zajec, vemo dobro, a poiskali si bomo tudi sredstva, da ga — preženemo iz našega zelnika.

Dolenjec ob Savi:

Naši pavšali.

Kdo se še ne spominja onih starih časov, v katerih smo dobivali po 63 kr. pis. pavšala vsake tri mesece, torej mesečno 21 kr.? Posebno praktikanti smo bili na tiste krajcarje ponosni, saj je bila to naša prva plača. Od tedaj do dandanes je preteklo več desetletij, marsikaj se je spremenilo in povišal se je tudi pavšal, od 63 kr. četrtno na 3 krone na mesec

S temi tremi kronami delaj čudeže, da ustrežeš upravi! Toliko stotin uradov, kakor jih ima — ne cela država, temveč samo mala Slovenija, bi moglo imeti zase svojo tovarno za papir, svinčnike, peresa itd. Ker se pa ti predmeti izdelujejo v posebnih podjetjih in je ena sama tovarna nemogoča, naj bi naši referenti za pavšal omislili v beli Ljubljani **centralno zalogo za pisarniške potrebščine.** Računski oddelki naj preračunajo, koliko porabi ena oseba na mesec peres, svinčnikov itd., naj to vsoto preneso na ves status in po tej vsoti nakupijo po cenah en gros kar rabimo pisarničarji za svoj posel! Tako bo uprava dobila tretjino cenejše potrebščine, podrejeni uradi pa bodo pod strogo kontrolo, da ne bo kak zaljubljen praktikant porabil več peres, kakor je treba in si ne bo kak bradat upravitelj za svoj pavšal kupil raje viržinko, ki pa je danes

LISTEK.

FR. ROJEC (Ljubljana):

Naš dom.

Ko se javni nameščenec postavi na trdne lastne noge, si navadno ustanovi lastno ognjišče. Tega si seveda ne moremo misliti brez primerne lastnega stanovanja in lastne gospodinjice ali žene. Dom je vsakemu dobremu in inteligentnemu človeku najdražje in najmilejše bivališče; najdražja življenska postojanka je tudi javnemu nameščencu njegovo vsakokratno stanovanje.

Za vrhunec zemeljske sreče lahko smatramo stalni dom v lastni hiši. Med javnimi nameščenci pa je le malo tako oblagodarjenih tovarišev. V splošnem so javni nameščenci stanovalski najemniki po tujih hišah.

Žalostno je poglavje glede nestalnega domovanja v življenju javnega nameščenca. Ali ta nestalnost mu je že nekaj tako navadnega, kakor je navadna pticam selilkam prirojena vsakoletna selitev v toplejše kraje. Ptica veselo prepeva in brezskrbno živi v lepih spomladanskih in poletnih dnevih ter nič ne misli na težave in nevarnosti jesenske selitve. Tudi javni nameščenec naj ne misli na grenko okolnost, da biva v tuji hiši. Ako bi mislil na vsakovrstne neprijetnosti in nadloge, ki ga lahko zadenejo vsak čas zaradi bivanja pod tujo streho, bi pač ne mogel biti nikdar vesel in zadovoljen!

Vsaka družina oziroma družinski gospodar se takoj spozna po sobni opremljenosti, kaj premore, kakšen je njegov značaj in s kakšnim duhom je prešinjen. Javni nameščenec mora tudi v opremljenosti svojega stanovanja pokazati, da je zaveden in

požrtvovalen Jugoslovan in da ima smisel in veselje tudi za umetnost. Saj prav umetnost je tista čudotvorna božanska sila, ki z deli velikih in nenavadnih ljudi blaži naša srca in nas dviga iz blata vsakdanjega opičjega življenja. Čustvovanje in ljubezen do lepih umetnosti je pa tudi nekako merilo izobrazbe in višje duševne popolnosti inteligenta. Zato je potrebno, da vsak javni nameščenec goji umetnost po svojih najboljših močeh ali pa jo vsaj podpira z nabavljanjem umetniških del, ako je ne more sam pospeševati z lastnimi duševnimi proizvodi.

Naša stanovanja naj bodo vedno najvernejša svetišča in zavetišča vsakovrstne domače umetnosti. Okrasimo si polagoma svoje domove v lastnih in tujih hišah s podobami naših znamenitih in velikih mož ter lepih slovenskih krajev, kakor tudi s slikami iz našega narodnega

tudi že dražja, saj bodo celo pisma kmalu po 4 K, pavšali so pa še vedno po tri!

Isto velja za klej in špago. Kaj pa pečatni vosek?

Nič bolje ni s kurjavo. V Ljubljani imajo nekje slavnoznano tabelo, po kateri pride na toliko kubičnih metrov toliko drva in — basta! Slavnoznana tabela pa ne ve, da je povprečna toplota v Metliki ali na Vipavskem drugačna nego v ljubljanski megli, in bolj proti severu je še bolj drugačna, da je dravska dolina priznana mrzla. In tako naš upravitelj na Dolenjskem vsako leto od pavšalnih drva nekaj prihrani in nam je iz tega denarja kupil nekaj podlog in stolov, sicer bi morali pisati na starih podloženih tiskovinah, sedeti pa na starih indeksih, na katerih so uradovali že naši prapredstojniki.

Pri nekem okrajnem glavarstvu s centralno kurjavo je kurjač koncem zime pobiral po pisarnah napitnino za dobro kurjavo, za električno razsvetljavo je pa v drugem uradu šef iz svojega plačeval.

Tega ni pri vseh strokah! Carinarji na pr. dobe iz Beograda vse, ako zadevo pravilno utemelje; tudi pri drugih resortih je bolje, najslabše je pač pri glavarstvih in finančnih uradih. Ali bi se ne dal **stara avstrijski šimelj** popraviti? Ako ni drugače mogoče, vrzite pa njega z referentom vred v peč, se jima bo vsaj v glavi posvetilo. Tudi za kurjavo bi namreč lahko dobivali odmerjeni premog za vse urade po železnici, ker za pavšale ne rabimo treh kron, temveč hočemo peresa, tinto in gorko peč. — **Mogoče pa drugi uradi žive na naše stroške?**

Andrej Skulj:

Gospodarsko poročilo.

Gradove zidati v oblakih je jako prijetna, a tudi prav lahka zabava. Toda zgraditi na zemskih tleh resnično hišo, je preklicano trdo delo.

Najhuje pa je, ko se začne kritika lastna in tuja. Po dograditvi je vsaj sušmar velik modrihan. »To bi se moralo drugače začeti, to zožiti, ono razširiti, to dvigniti, tam znižati!« Na načrtih pa je bilo videti vse vzorno in še med zidanjem se napak ni opazilo. Ko je hiša pod streho, je vsako modrovanje prepozno.

Tudi ko smo javni nameščenci meseca septembra 1919, leta delali načrte za »Samopomoč«, smo bili idealisti. Toda kmalu smo se iztreznili in danes, ko hiša stoji, je kritika zelo lahka, a prepozna, vendar koristna, ako je stvarna.

Že začetek našega poslovanja je bil težak. Najprej smo iskali lokala, ki smo ga dobili le po dobroti delegata finančnega ministrstva dr. Karla Šavnika, ali predno smo uredili zadrugo v teliko, da smo mogli vsaj za silo poslovati, je preteklo še dosti časa. Pri težkem začetnem delu

nas je podpiral z izredno naklonjenostjo zlasti g. direktor dr. B. Seneković, ki nam je bil vsikdar v pomoč bodisi z nasveti, pa tudi dejansko.

Začeli smo poslovati brez inventarja, brez pisarniških prostorov, brez uslužbencev in, kar je glavno, — brez denarja. Izvoljeni člani načelstva so prve mesece v resnici delali dan in noč, žrtvovali svoje dopuste, begali okoli uradov in prosjačili. — Za prvo potrebo smo nastavili par uslužbencev. Tem so pomagali kaznjenci, ki so obenem snajžili in belili zanemarjene prevzete zadrugne prostore.

Iz skladišč za stvarno demobilizacijo smo dobili nekaj lesa, peči in inventarja, da smo vsaj skromno uredili skladišča in prodajalno. Začeli smo prodajati krompir, dasi nismo imeli še svoje tehnične niti pomočnika. Med tem smo dobili s posredovanjem dir. dr. Senekovića že tudi prvo moko. Takrat je bilo veliko pomanjkanje moke. Ker zadrugniki nikjer niso ničesar dobivali niti za drag denar, je bil naval pri »Samopomoči« tolik, da smo ga zaradi neurejenih razmer (lokalov) komaj vzdržali.

Člani pa so godrnjali, dasi so uslužbenci in člani načelstva delali cele dneve, ne samo v določenih urah, ampak so pripravljali pozno v noč za prihodnji dan, ter so tako uslužbenci kakor člani načelstva uporabljali za zadrugo tudi nedeljske in prazniške dopoldneve.

Najtežje pa je bilo radi pisarniških prostorov.

Delo se je kupičilo, izkazali so se množili, mi pa smo prenašali knjige iz lokala v lokal ter zmrzovali, ker ni bilo nikjer ni enega kotička. Konečno nam je dal zavetje gospod predsednik v lastni pisarni, da smo mogli imeti seje ter mogli vsaj uradovati. Dolgo je trajalo, predno smo mogli urediti današnje uradniške prostore, ki smo jih dali prezidati iz bivšega skladišča brez stropa in tal.

Vse težave in obili trud pa smo prenašali z veseljem, videč, da se zadrugniki oklepajo svojega podjetja, katero jih je rešilo dolgotrajnega čakanja in ponižujočega prosjačenja pri raznih trgovcih in branjevcih.

Ker načelstvo ni moglo voditi vseh poslov in ker je bilo nujno potrebno, da ima zadruga stalnega trgovskega strokovnjaka, smo nastavili poleg dobro kvalificiranih uslužbencev tudi praktičnega poslovodjo, ki naj bi pomagal odboru s strokovnjaškimi nasveti pri nakupu in prodaji blaga ter vzdrževal red v skladiščih in trgovini.

Načelstvo je želelo, da bi bil v zadrugi tudi stalno kak član načelstva, zato je naprosil odbor dež. vlado in nato predsedništvo sodišča, naj oprosti vsaj enega člana načelstva njegovega uradnega dela, da se more povsem posvetiti zadrugi in vršiti celodnevno nadzorstvo. Storilo se je vse, toda kar je bilo mogoče v Zagrebu, to je bilo nam odbito. V Zagrebu imajo 4 uradniki že 2 leti dopust radi vodstva ter uživajo vsi 4 neprikrajšane svoje službene prejemke. V Ljubljani ni bilo mogoče doseči niti pri vladi, niti pri fin. delegaciji, niti pri dež. sodišču, niti pri policiji niti za enega člana načelstva dopust vsaj za d-

poldne. Končno smo zaprosili posredovanje pri centralni vladi tudi našega poslanca, a doslej še brez uspeha. —

Poslovanje zadruga je uravnaval poslovnik za načelstvo in poslovnik za uslužbence. Oba poslovnika je sestavilo načelstvo sporazumno z nadzorstvom.

Delili smo si tedaj delo in nadzorstvo v pisarni in poslovnih prostorih, kadar je imel kdo pristo. Toda uradniki niso trgovsko izurjeni, dasi je bilo med člani načelstva nekaj takih, ki so imeli z aprovizacijo že opraviti in imajo vpogled v zadrugno poslovanje. Zadruga pa zahteva stalnega nadzorstva. Bil je toraj po možnosti vedno kdo navzoč in od 2.—3. pop. smo bili zbrani vsak dan skoraj vsi člani načelstva in nadzorstva.

Delo je rastlo, podjetje se je širilo, personal se je množil. Odbor je moral torej mnogo delati in se še sam učiti, da bi zadel pravo in bi podjetje napredovalo.

Med tem so osnovali tovariši po deželi »manjših mestih« tudi »S«, tako, da jih je bilo konci februarja 1920 že 17. Vsem tem smo z nasveti in tudi dejansko pomagali na noge ter imeli z njimi dovolj dopisovanja.

Dne 7. marca 1920. so se sestali v Ljubljani zastopniki vseh »S«, k razgovoru, kako vstopiti v ožji stik in kako osnovati kooperativ vseh »S«, v Sloveniji. Izposlovali smo državno brezobrestno posojilo ljubljanski »S« v znesku 1 milijon K in prav toliko vsem ostalim »S«. Dasi je zagrebški kooperativ dobil 5 milijonov obratnega kapitala v posojilo, ni bilo možno za vseh 18 »S«, v Sloveniji doseči več kot 2 milijona K. Na ljubljanskem sestanku so sklenili zastopniki vseh »S«, da se dovoljeni državni kredit v skupnem znesku dva milijona K izroči ljubljanski »S«, v svrhu nabavljanja živil in vseh potrebščin za vse »S«, po navodilih odseka za prehrano. Poseben odbor naj bi potem na podlagi izkušenj, ki bi se pokazale pri poslovanju, izdelal načrt za nakupno centralo.

Na podlagi tega sklepa smo nabavljali blage vsem »S«, od katerih so se nekatere prav pridne posluževale danih ugodnosti, z nekaterimi pa smo imeli tudi težkoče, posebno ker so zahtevali od nas blaga, ki ga sami nismo mogli dobiti, ali pa ceno, ki je bila nemogoča. Tisti milijon, ki smo ga vsled te zveze dobili naši zadrugi, ni skoro nič koristil nam, ker je bil v prometu za provin- cijalne »S«.

Poslovanje zadruga pa se je s tem zopet močno razširilo. Izkazalo se je, da 2 milijona K daleko ne zadostujeta za obratni kapital takemu podjetju, ki naj oskrbuje 13—15 tisoč družinskih udov doma in še ostale »S«, katerih je danes v Sloveniji že 25. Vlagali smo torej nove prosnje za posojilo, a doslej smo ostali vzlic posredovanju g. poslanca prof. Reiserja brez rešitve.

Moko, katero smo dobivali z največjimi težkočami iz Banata, smo težko plačevali, — za vse drugo pa nam je manjkalo denarja, tako da smo prekladali z rame na ramo. Vsak višji kup- čijski polet nam je bil torej nemogoč. Odvisni smo bili od dnevnega skupička in vezal nas je pičlo odmerjeni kapital, ki je vendar v trgovini

in zgodovinskega življenja. Tudi naš narod ima svojo zgodovino. Ako nima sijajne državne, ima pa mučeniško suženjsko, ki nudi našim umetnikom neizčrpni snovi za najboljše vzpodbudne umotvore. Razum omenjenih podob in slik se tudi ne smejo pogrešati v naših stanovanjih zbirke pesniških in pripovednih del naših najboljših slovstvenikov in klasikov. Lepo in priporočljivo je tudi v stanovanju kako godbeno orodje in izvežbanje v igranju vsaj ene osebe v družini.

V mnogih ozirih še važnejšo ulogo kakor družinski gospodar opravlja v družini javnega nameščenca žena kot gospodinja, kot zastopnica in pospeševalka narodnega življenja in kot mati in odgojiteljica otrok.

Mladina je bodočnost našega naroda. Iz nje vzklije nov zarod, ki naj bo zdrav, trezen, vztrajen, marljiv ter navdušen in

žovzetan za vse dobro, blago in lepo; ki naj bo tudi prešinjen z odločnim narodnim ponosom in prepojen z najčistejšo in najplemenitejšo domovinsko ljubeznijo. Sedanjega rodu gniloba in zastrupljenje po alkoholu, delomrznosti, bratomorni zavisti in kratkovidni lahkomišelnosti naj se ga ne primeta!

Najvišja čast in največja sreča vsakega naroda je lastna državna samostojnost. Sedaj smo tudi Slovenci deloma dosegli tako samostojnost; a nekateri naši narodni zastopniki je v svoji čudni zaslepljenosti ne znajo ceniti, silijo zopet nazaj pod krvoločno tujčevo peto ter jih ne izmodre niti obupni klici nanovo zasuznjenih bratov in sester na Koroškem in v Primorju. Naša zdrava in razsodna mladina mora tem narodnim škodljivcem z odločnimi in primernimi deli pokazati, da je pogledala nekoliko globokeje v člo-

veško zgodovino kakor ti in da naša pot v boljšo bodočnost ne drži nazaj, ampak naprej!

Da pa se ti ideali toliko gotoveje in toliko preje uresničijo, delajmo vsi vzajemno s svojimi zakonskimi družicami in stanovskimi tovarišicami v svojih domovih za pametno narodno vzgojo slovenske mladine. Dajajmo ji poleg telesne tudi duševne hrane, četudi bi morali zaradi tega večkrat zatajiti kako lastno željo.

Ako vsak izmed nas stori svojo narodno in državno dolžnost v smislu teh opominov, lahko smo prepričani že danes, da bo naš novi rod pošteno in junško maščeval mučeništvo naših velikih prednikov, popravil pregrehe in napake, ki so jih na našem narodu zakrivali njegovi sedanji zanikrni pritlikavci in da tudi mi ne živimo in ne delamo zaman.

zlasti danes vse. Ako bi imeli vselej o pravem času dovolj sredstev na razpolago, bi bilo naše delo neprimerno lažje in dosti uspešnejše.

V nobeni trgovini ne gre vse gladko brez nezgod in izgub. Utrpeti smo morali torej tudi mi sem pa tja kako škodo, ki so jo zakrivila naslikane gmotne, pa tudi zunanje, zlasti prometne razmere. V času železniškega štrajka smo imeli n. pr. na potu iz Banata v Ljubljano več vagonov moke, katera je več tednov obtičala na tirih, a v enem vagonu je bilo skvarjene skoraj polovica moke, ker je bila poškodovana vagonova streha.

Ker moke ni bilo, so se člani jezili, pomagati smo si morali s slabšo in dražjo moko. Ako je banaška moka končno dospela, so cene padle in le težko smo se ubranili izgub, ki so jih imeli mnogi verzirani trgovci. — (Pri čebuli ni bilo izgube, ker smo prevzeli le dobro blago, polkvarjeno pa je šlo na račun dobavitelja.) Take in enake izgube so seveda neizogibne. Neizogibne pa so tudi izgube zaradi nestalne valute in zlasti zaradi neurejenega prometa. Sploh se jih ni mogoče povsem ogniti. Nam so bile nova šola.

(Konec prih.)

J. Z. (Prevalje):

Uprava.

Dobra uprava mora biti to, kar pravi Nemec: aus einem Guss! Največji greh naših uprav je, da se za kompetenco prepirajo različni uradi; isto velja pri železnicah, šolah in drugem. Železnice in premogovniki morajo biti državni ali v državni kontroli, sicer se z državo ne igrajo samo različni sindikati z borzo na čelu, temveč tudi razni stavkarski „komiteji“, čijih ljubezen do države je precej problematična.

Vprašam vas: kdo bo vlagal kapital v milijonska rudarska podjetja, kdo bo garantiral za plavže in tovarne, ako mu zlohotna stavka iz gole hudomušnosti, radi puhlih fraz vstavi dovoz, ukine premog ali petrolej?

Mari smo zato pobirali podpise za deklaracijo, pasli uši kot interniranci po vojašnicah in zaporih, poslušali grožnje, ko so nam ponujali kroglo in obetali vislice, ker smo delali za Jugoslavijo, da bodo sedaj ljudje, ki so takrat gledali ali celo situvacijo pošteno izrabljali, grabili tisočake do milijonov, podirali delo s hujškanjem ljudstva po železnicah, premogovnikih in tovarnah?

Konec bodi taki svobodi! Ponudimo mi takim ljudem kroglo in vislice, kakor so jih svojčas ponujali nam tisti, v kojih korist sedaj taki hujškači delajo!

Zato mora biti uprava resna, odločna in enotna. Resna pa ne more biti, ako se vlada vedno menja, odločna pa ne more biti, ako jej načeluje strankar in enotna ne more biti, ako nima enotnega vodstva. Za tako delo so naše občine, na katere se hoče nasloniti uprava, premajhne in premalo proste. Svoječasni deželni zbori so občine drobili, da ima dandanes skoro vsaka vas svojega župana. Kaj morejo doseči tako majhne enote?

Tri do štiri županstva na en davčni okraj ob vodstvu glavarstva bi bilo najmanj, kar treba zahtevati; občinsko uradništvo bi moralo biti izprašano in nadzorovano, slično denarnim zavodom.

Deset do dvanaest glavarstev naj tvori okrožje, pokrajino, teritorij: drugo inštanco. Končno centralna vlada.

Županstva, okraji in okrožja pa se morajo skladati s prometno in gospodarsko geografijo; kamor hodi ljudstvo po svojih opravkih, tje spada uradišče; velikost uradišč pa odločuje njih rentabiliteta z davčnega stališča.

Govoriti o raznih upravnih sistemih je neprimerno. Že stari lisjak von Bismarck je trdil, da vlada ne sme nikoli

poslušati ene same stranke, temveč mora iz vseh predlogov vzeti to, kar je za modro upravo potrebno. Tudi država ne more biti izključno centralistična, ne decentralistična, ne federalistična, temveč primerno resorju.

Torej: gozdarstvo mora biti centralistično, ker se mora vsa država enakomerno upravljati; mornarica istotako, ker vendar ne moremo imeti za Slovenijo poverjenika za mornarstvo, ko nimamo morja. Rudarstvo enako, saj tistih pet rudnikov pri nas vendar ne bo upravljaj poseben minister v Ljubljani; promet tudi, ker bi bilo sicer nemogoče graditi državno-važne proge, ako bi ena vlada hotela, druga pa bi iz gmotnih ali drugih ozirov ne mogla. Isto velja za vojaštvo, ker bi končno dosegli to, kar je imela stara Avstrija v bogati Češki in revni Koroški, v majhni Kranjski in mnogo večji Galiciji: kalejdoskop! Pač pa je decentralizem primeren za šolstvo, bogočastje, deloma za urade. Seveda: po vsako izvoznico hoditi v Beograd, ali za vsako kupčijo po telefonu govoriti z ministrom — to ni centralizem!

Država se bo uredila sama brez teoretičnih načrtov. Glavno pa je: redne, od države nadzorovane občine. Može naj sklenejo, država pa nadzoruj, ali je sklep speljiv in da se sploh spelje, sicer nastane taka anarhija, kakor smo jo imeli v Idriji radi znane hiše šte. 509. Kompetenca mora biti trdna in neovrgljiva; odločati mora zakon, zanj pa je odgovoren uradnik in ne politik - odbornik, politik - poverjenik ali politik - minister. Temu se ustreže z ministri - strokovnjaki; dovolim si namreč ponižno trditi, da bi bil n. pr. uradnik, ki jo je s svojo pridnostjo in sposobnostjo privozil do dvornega svetnika ali celo sekciskega šefa, „vsaj“ toliko sposoben minister, kakor je minister - strankar.

Minister - kmet, minister - proletarec in podobno spada v Abrahamove čase. Dandanes mora biti kmet pri plugu, pisar pri upravi, duhoven v cerkvi in „proletarec“, kakor se nekateri laskajo delavcem, pri podjetjih.

Da svoje trditve obnazorim, bi primerjal državo s kolorirano sliko v knjigi. Taka slika obstoji v slučaju iz dvajset barv, za vsako barvo je poseben kliše, za konture tudi eden in končno še eden za besedilo, torej dvaindvajset. V stroj morajo biti klišeji tako ustavljeni, da se mimo tekoči papir natanjko vtisne na isto mesto, konture se morajo vjemati, barve prelivati, klišeji morajo imeti za posamezne barve natančne obrise, potem nastane enotna slika, da 22tih delov niti ne razločiš; ako se pa premakne le en kliše, je pokvarjeno vse.

Tako harmonično mora delati dobra uprava. Tega pa ne more storiti, ako sta dve paralelno: deželna in državna; ako so v državi stranke, organizacije, društva, z ljudskimi zastopniki ob očitnem nasprotovanju državnim koristim; ako vprizarjajo na borzi valutne katastrofe državi v škodo, hkratu pa nastopajo v zbornici kot njeni zastopniki; ako špekulirajo s trusti in stavkami, hkratu pa kot poverjeniki ali ministri izvršujejo državno oblast! Ljudstvo take razmere kmalu izrabi in prično se razmere, kakoršne sem videl v nekem rudarskem kraju. Ondi imajo staro gledališče, najstarejše v nekdanji Avstriji. Pa je nekomu priletela muha v glavo, in ker je bila stavba erarična, je hitel na Dunaj, kjer so dovolili, da se gledališče odpravi in prostor porabi za ognjeglasno orodje. Nekaj let kasneje priletela je drugemu v glavo muha, in odpeljali so ognjeglasno orodje, takrat vladajoči minister pa je dovolil svoji stranki prostor za javne shode. Tretja muha je povzročila dunajsko dovoljenje za nov oder; četrta muha

je med svetovno vojno napravila iz prostora skladišče za krompir, peta ga je spremenila v bolnišnico, kaj je naredila šesta, ne vemo. V teku desetih let so različne vlade na Dunaju imele različne muhe, ubogo gledališče pa se je spremenjalo kakor kameleon ali kakor je pot baronovega cilindra mimo sluge, kočijaža, dimnikarja, da končno obvisi kot strašilo na njivi.

Takih kameleonov dandanes ne smemo delati.

Sestav današnjih držav ne dovoljuje lajkov, zato mora imeti vlada strokovnjake od pričetka do ministra, poslanci pa naj pridno delajo zakone, sklepajo pri sejah in pri prilikah zahtevajo upogled v upravo. Točni in vestni uradniki jim bodo vedno stregli; brez kriz, brez nesporazumljenj, brez obstrukcije in podobnih dobrot se bo razvijalo upravno življenje, kakor se razvija drugodi, n. pr. v Združenih državah. Vsak zakon pa je treba prejavno pretresti in ko je sklenjen, določiti čas, ko se uveljavi, da ne bo naredba že veljavna, predno o njej prebivalstvo zve.

Vir dobrih zakonov pa so uradna objavljajna. Uradni list naj torej ne pri- naša samo naredeb in ukazov, prinašati mora tudi rezultate vsakoletnega dela: koliko smo si ustanovili šol, kako si izboljšali pouk, razširili promet, koliko smo ustanovili novih podjetij, prometnih črt, ustanovili potrebnih inštitutov, kako smo gospodarili z denarjem, domenami, rudniki. Kako stoje finance, koliko smo pridobili (mesto stare metode, ki je delala le dolgove). Kaj dela vojaštvo, mornarica, kako nas zastopajo naši konzulati in kake medletne uspehe nam more pokazati državna zbornica.* Iz teh podatkov bomo razvideli kako rastemo in se razvijamo in kje treba popravljati; ljudstvo postane zaupno, samozavestno in podjetno. Potem ne bomo imeli Jugoslavije na papirju, temveč v resnici in dosegli bomo to, za kar smo se trudili.

Posebno veliko pa bi pomagalo do tega naše politično časopisje; v današnjih razmerah pa je njegova pot še jako dolga. Brez trdnih načel, brez pravega patriotizma in dobre cenzure izhajajoče dnevno časopisje se je spremenilo iz rodovitne žitne njive v bodeče koprivo in kisel osat.

Pripišek. Naša izvajanja bodo čitatelji različno sodili; prosto! Eno pa velja za vse: šestnajsto stoletje je poglavo koreninice devetnajstemu, v katerem je industrija tako narastla, da ima današnja kultura iz skupnega debla dve veji: kmetijstvo in industrijo. Razne stroke so se jej različno prilagodile, najbolj trgovine, promet; druge več ali manj času primerno. Najbolj zaostale med vsemi pa sta šolstvo in javna uprava. Zato smo o njih razpravljali.

* Pred vojno sem govoril z visokim uradnikom o tej stvari; mož mi je mirno odvrnil v duhu takratnega časa: Wir haben ja keine Kräfte! In prav je imel: tudi dandanes je v naših pisarnah navadna šablona; mesečni in letni izkazi pa leže zaprašeni po predalih, dasi imajo nezmerno gradiva za občinstvo: trgovca, finančnika, tehnika in statistika; država pa tava od proračuna do proračuna, mesto da bi si na podlagi uradnih statističnih skušenj ustvarjala gospodarsko delo za bodočnost.

Tovariši! Rešite poslano Vam položnice pozabljenosti in obnovite z njimi naročnino!

Vestnik.

Oblastni inspektorat finančne kontrole v Ljubljani. Skoro vsi ljubljanski dnevniki so priobčili dne 1. aprila t. l. navidežno iz uradnih krogov izvirajočo novico, da je s tem dnem vzpostavljen v Ljubljani oblastni inspektorat finančne kontrole z ekspozituro v Mariboru. Notica je bila dokaj spretno sestavljena in naravno je, da so ji nepoučeni tovariši verjeli, poznavalci razmer pa so seveda na prvi pogled videli, da gre za skrajno predrzno in žaljivo aprilsko šalo. Uredba n. pr. ekspozitur inspektorata sploh ne pozna, dalje je število inspektoratu pridelenih oseb mnogo preobilo odmerjeno itd. Mistifikator je poslal na stroju pisano notico dnevnikom pod firmo »Finančna kontrola za Slovenijo« s ponarejenim podpisom g. podinspektorja Pfeiferja. Da se v notici navedena imenovanja nikoli niso izvršila, skoro ni treba omenjati.

Občni zbor društva davčnih uradnikov direktistov za Slovenijo v Ljubljani se vrši v nedeljo, dne 17. aprila 1921 ob pol 3. popoldne v Celju v uradnih prostorih davčnega okrajnega oblastva (poštno poslopje, II. nadstropje, nasproti kolo-dvoru). Dnevni red: Poročilo tajnika in blagajnika, volitev odbora in slučajnosti. Vsi cenjeni člani in kolegi naj se v čim večjem številu udeležijo tega občnega zbora. — O d b o r.

Savez društva fin. kontrole v Ljubljani. Dne 30. III. 1921 sta se predsednik in tajnik »Saveza« v smislu zaključka odborove seje z dne 20. III. 1921 predstavila predsedstvu delegacije ministrstva financ v Ljubljani. Zastopala sta koristi poduradništva fin. kontrole glede imenovanj pisarniških uradnikov v finančni stroki na temelju člena 66. »Uredbe«. Izročila sta tudi tozadevno spomenico. Gospod delegat dr. Šavnik in tudi gospod dvorni svetnik — osebni referent — Bonač sta izjavila, da priznavata opravičenost stremjenja fin. kontrole, da pa ne moreta z ozirom na povsem ne-

pojasnjeni splošni pravni položaj končnoveljavno priznati brezpogojno prednost organom fin. kontrole pri popolnjevanju mest pisarniških uradnikov v fin. stroki. Zakon iz leta 1870, s katerim se je certifikatistom priznala prednost pri popolnjevanju vseh mest pisarniških uradnikov, je namreč še v veljavi. Oba pa sta priznala v principu opravičenost tega stremjenja in obljubila, da hočeta predložene prošnje vseh kompetentov za ta razpisana mesta popolnoma nepristransko oceniti in fin. ministrstvu predložiti v odločbo. Po njih mnenju se brezpogojna prednost kompetentov ene ali druge osebne kategorije ne more priznavati, ker pride pri popolnjevanju teh mest osebna kakovost prosilcev v poštev.

Društvo davčnih izterjevalcev skliče na binkoštno nedeljo 15. maja t. l. dopoldne svoj letošnji občni zbor v Celju, kakor je bilo sklenjeno na lanskem občnem zboru. Prostor in ura se pozneje objavi v »Našem Glasu«. Celjski tovariši naj prekrbe primeren prostor in vsi tovariši naj se že zdaj odločijo ter ukrenejo vse potrebno, da se bodo mogli zanesljivo udeležiti letošnjega občnega zbora, ki bo važen in pomemben zaradi med letom izvršene stanovske izpremembe. Lepo bi bilo, ako bi se vsi tovariši iz Slovenije zbrali in si dali napraviti skupni vidni spomin kakor na prvem občnem zboru leta 1907. — O d b o r.

Za sluge. Pišejo nam: Kako to, da se ne spomni nihče nas ubogih, pozabljenih in zapuščenih davčnih slug? Kaj se nam godi tako dobro? Ali nimamo za našo kategorijo nobenega kolege v Osr. zvezi kot zastopnika ali pa ni noben tovariš naročen na »Naš Glas«? Ali pa vse spi? Žalostno. Poglejte si društvo izvrševalcev (eksekutorjev), sodnijskih slug in drugih uslužbencev, ki so dobili organizirani in so tudi s svojo organizacijo dosti dosegli. Iz srca jim čestitam, da so složni, eden za vse, vsi za enega. Kaj pa misli delegacija ministrstva financ z nami ubogimi davčnimi slugami? Tudi mi imamo veliko odgovornost; nekateri morajo celo uradniške posle opravljati in morajo pomagati pri vsakem delu v uradu, a ne samo z

metlo pisati, kakor menda mislijo gospodje pri zeleni mizi. So sluge, ki so več let opravljali ekskutorsko službo in jo opravljajo še zdaj. Pa na take služabnike se tudi pozablja? Tovariši pri drugih strokah so še kdaj dobili obleko, za nas pa je ni in ni! Službo moramo opravljati v stari, raztrgani avstrijski obleki. Kdor nas vidi, se čudi. Smo že kakor raztrgani capini. Obleke si pa sami ne moremo kupiti pri tej draglinji, ko komaj preživljamo sami sebe in svojo obitelj. Skrajni čas bi bil, da bi se naša delegacija ministrstva financ na nas vsaj z enim očesom, ako se ne more z dvema, ozrla in tudi za nas reveže kaj ukrenila. Naj si vsak davčni sluga naroči »Naš Glas«, ki rad poroča o naših težnjah in naj vsakdo pristopi k našemu društvu! Brez glasila in brez društva smo brez obrambe.

»Pošta«. Osrednja organizacija pošt-nih, telegrafskih in telefonskih nameščencev v Dalmaciji je začela z marcem t. l. izdajati svoj mesečnik z naslovom »Pošta«. Cilj listov je čisto strokoven ter hoče prinašati samo članke, vesti in novice, ki segajo v poštno službo. Ker izhaja v Beogradu skupno glasilo »Poštanski Glasnik«, v Zagrebu »Pošta« in v Ljubljani »Poštni Glasnik«, imajo jugoslovanski poštni nameščenci zdaj s splitsko »Pošto« — že 4 glasila.

Za tiskovni sklad »Našega Glasa« so darovali ob priliki občnega zbora pisarniških in zemljiškoknjižnih uradnikov dne 6. marca t. l. gg. Drago Frank, pisarniški oficijal v Ljubljani 20 K; Fran Petrovič, pisarniški oficijal v Ljubljani 20 kron; Rudolf pl. Schildenfeld, kanclist v Ljubljani 20 K; Anton Zorko, kanclist v Ljubljani 10 K; Jože Rainer, kanclist v Ljubljani 10 K; Drago Schmit, kanclist v Trebnjem 10 K; Anton Novljan, kanclist v Novem mestu 9 K; Gunde J. pl. oficijal v Novem mestu 2 K, skupaj 101 K. Srčna hvala vsem!

Vzajemna posojilnica

r. z. z o. j. v Ljubljani.

Izvaža za javne uslužbence transakcije dolgov v Avstriji. — V letu 1920 je bilo uradništvu v korist že izvedenih 80 transakcij.

Za izvedbo transakcije je sedaj najugodnejša prilika, ker je kurz avstr. krone zelo nizek. Vsakdo lahko zniža svoj dolg na 2 tretjini in še več. Transakcijo izvede zadruga sama proti povrnitvi naraslih stroškov.

Zadruga dovoljuje javnim uslužbencem posojila na osebni kredit: proti poroštvu, zaznambi na službene prejemke in zastavi življ. polic na daljšo dobo in proti malim mesečnim odplačilom; obresti 6%.

Hranilne vloge se obrestujejo po 4%.

Prošnje se rešujejo zelo hitro. Zahtevajte prospekt!

A. Mihelič, Ljubljana

Selenburgova ulica 1.
15-3

Trgovina s sčetinastimi izdelki. Galanterija in parfumerija. Edina zaloga jugoslovanskih K V A R T k a k o r tarok, marijaš, whist, primorka.

Drogerija „ADRIJA“

Fotomanufaktura

22-3 Parfumerija

B. Čvančara

Ljubljana, Selenburgova ul. 5.

Modni salon

Stuchly - Maške

LJUBLJANA,

Zidovska ul. 3,

Dvorski trg 1.

Priporočamo veliko izbiro najnovejših svilenih klobukov, čepic in slamnikov za dame in deklice.

Popravila točno in ceno.

Žalni klobuki vedno v zalogi.

Prvi in edini slovenski zavarovalni zavod.

Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani, Dunajska cesta 17.

je ustanovila oddelek za

življenjska zavarovanja

Sprejema: V življenjskem oddelku: zavarovanja na doživetje in smrt v vseh sestavah, zavarovanja na otroško doto, rentna in ljudska zavarovanja pod najugodnejšimi pogoji.

V požarnem oddelku: zavarovanja vseh premakljivih in nepremakljivih predmetov, ki se poškodujejo po ognju, streli in po eksploziji svetilnega plina po znano nizkih cenah.

Podružnica: CELJE, Breg 33.

Ceniki in pojasnila z obrat. pošto brezplačno.

Zanesljivi posredovalci se vedno sprejemajo.